

z dnia 23 grudnia 2019 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Szczyrk na lata 2020-2022.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 506 ze zm.) i art. 10 oraz art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1111 ze zm.).

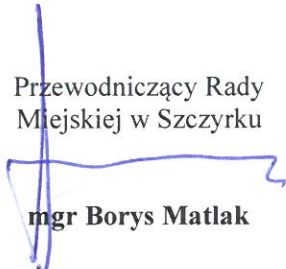
**Rada Miejska w Szczyrku
uchwala, co następuje:**

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Szczyrk na lata 2020-2022, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Szczyrk.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 r.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Szczyrku

mgr Borys Matlak

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Szczyrk na lata 2020-2022

Spis treści:

Wprowadzenie	3
I. Podstawy prawne opracowania i realizacji Programu	4
II. Adresaci Programu	5
III. Diagnoza środowiska i problemu	5
IV. Cele i zadania programu	10

Wprowadzenie:

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 w Gminie Szczyrk opracowano w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1111 ze zm.) w myśl, którego gmina zobowiązana jest do opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Zgodnie z art. 176 pkt 1 cytowanej wyżej ustawy do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Stworzenie takiego programu, ukierunkowanego na określone działania, pozwoli na uruchomienie aktywności mającej wspierać rodziny i zapobiegać patologii w społeczności lokalnej. Program ten skupia się na wzmocnieniu elementów pracy z rodziną w środowisku, poszerzenie dostępności poradnictwa specjalistycznego, wczesnej interwencji w rodzinach zagrożonych utratą swoich naturalnych funkcji, a także na pomocy rodzinie biologicznej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. Planowane w ramach programu działania uwzględnia możliwości rodziny i jej zdolność do przewyższania problemów. Działania, wskazane w programie, które są kierowane do rodzin, są jednocześnie działaniami na rzecz całego środowiska, a wspieranie rodziny przyczyni się do rozwoju i wzmocnienia więzi w całym społeczeństwie.

Wspieranie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych realizowana winna być we współpracy ze środowiskiem lokalnym. Wspieranie rodziny winno odbywać się za zgodą rodziny oraz przy jej aktywnym udziale.

Rodzina stanowi integralną część społeczeństwa, stanowi jego najmniejszą, a zarazem podstawową komórkę. Jest najważniejszą grupą społeczną. Stanowi pierwsze i podstawowe środowisko wychowawcze dziecka, kształtuje jego osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. W stosunku do jakiegokolwiek innej wspólnoty pozostaje ona zawsze społecznością pierwotną i jedną najwyżej cenionych wartości. Rodzina jest również bardzo ważnym elementem życia społecznego i ekonomicznego. Jest nieodłącznym elementem społeczeństwa, a więc i państwa.

Sprawowanie władzy rodzicielskiej polega głównie na opiece i wychowaniu dziecka oraz dbałości o jego prawidłowy rozwój, ochronę zdrowia, umożliwienie edukacji oraz rozwijanie talentów. Powinna ona przede wszystkim chronić interes dziecka oraz realizować w praktyce zasadę ochrony jego dobra. Dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską do pełnoletniości tj. ukończenia 18 roku życia. Instytucja władzy rodzicielskiej ma służyć przede wszystkim ochronie dobra dziecka. W sytuacji, jego zagrożenia, dziecko powinno być chronione przez władze publiczne.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Problemy występujące w takiej rodzinie często mają charakter złożony i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm, przemoc, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, to główne problemy zaburzające prawidłowe funkcjonowanie rodzin. W takiej sytuacji, rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Wówczas, instytucje i służby publiczne zobligowane są do wspierania rodziny i podjęcia na jej rzecz odpowiednich działań.

Celem polityki prorodzinnej państwa z punktu widzenia ochrony dobra dziecka jest wspieranie i pomoc ukierunkowana na przezwyciężanie trudności i usamodzielnienie poprzez wskazania sposobów wyjścia z sytuacji kryzysowej i odpowiednie wsparcie materialne.

I. Podstawy prawne opracowania i realizacji Programu:

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2019r., poz. 1111 ze zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1507ze zm.),
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 473 ze zm.) i wprowadzonym na jej podstawie Uchwałą Nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 roku Programem kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”.
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 ze zm.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 ze zm.).
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Bielskiego na lata 2016-2025;
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Szczyrk na lata 2014-2022;
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Szczyrk na lata 2018-2022.

II. Adresaci Programu:

- Rodziny mieszkające na terenie Miasta Szczyrk przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (rodziny dotknięte bezrobociem, ubogie, doświadczające przemocy domowej, uzależnione od alkoholu, rodziny przeżywające trudności związane ze stanem zdrowia swoim i dzieci, zdarzeniami losowymi jak również sytuacjami kryzysowymi, itp.), zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej, bądź też takie, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska.
- Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny.

III. Diagnoza środowiska i problemu:

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyрку oraz analiza społeczna Gminy.

Według stanu na 31 grudnia 2018 r., liczba ludności Gminy Szczyrk wynosiła 5 793 osób (w tym: 5 595 osób na pobyt stały + 198 osób – na pobyt czasowy).

Natomiast skala bezrobocia przedstawiała się następująco:

Tabel nr 1 Liczba osób bezrobotnych z terenu miasta Szczyrk

Liczba bezrobotnych:	Stan na dzień 31.12.2018 r. :	Stan na dzień 30.09.2019 r.:
Ogółem:	78	88
W tym kobiety:	40	50
Osoby pozostające bez pracy przez okres powyżej 6-12 m-cy:	11	10
W tym kobiety:	3	7
Osoby pozostające bez pracy przez okres powyżej 12-24 m-cy:	13	10
W tym kobiety:	6	6

Źródło: Dane pozyskane z PUP w Bielsku – Białej.

Tabela nr 2 Liczba rodzin uprawnionych do świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego w latach 2016-2018

Liczba rodzin	2016	2018	2019
Zasiłki rodzinne	390	415	390
fundusz alimentacyjny	22	21	19
Świadczenie wychowawcze 500+	403	461	433
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	53	54	61
Jednorazowe świadczenie „za życiem”	0	0	1
Świadczenie „Dobry Start”	x	x	431

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS w Szczyrku.

Jak wynika z powyższej tabeli, stale utrzymuje się liczba świadczeniobiorców świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego. Oznacza to, że dochody tych mieszkańców Gminy są na niskim poziomie.

W 2018 r. skorzystało z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku - 191 rodzin – 382 osób w rodzinie, w tym:

- wyłącznie w postaci pracy socjalnej skorzystało – 96 rodzin – 191 osób w rodzinie,
- w ramach zadań własnych skorzystało z pomocy - 87 rodzin -179 osób w rodzinie,
- w ramach zadań zleconych udzielono pomocy - 12 rodzinom – 24 osoby w rodzinie.

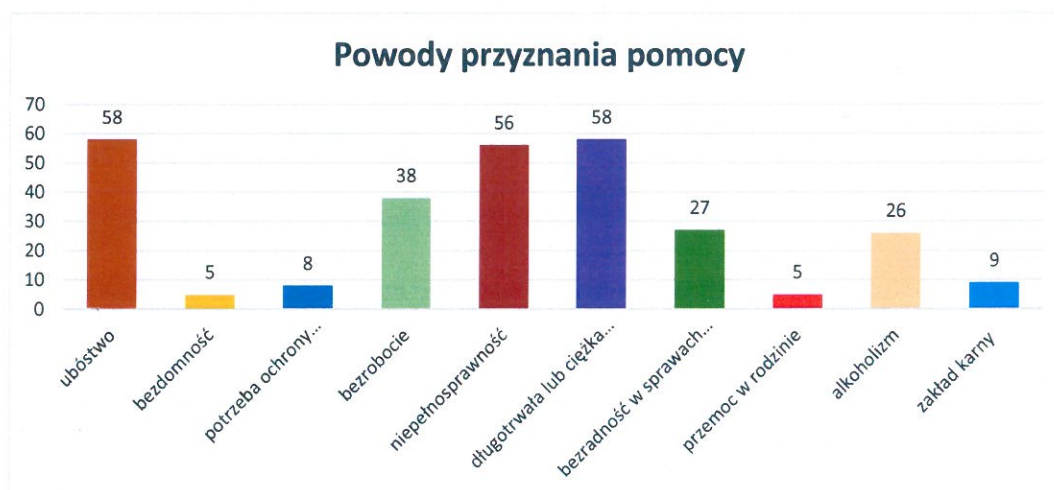
Powody przyznania pomocy finansowej bądź rzeczowej w 2018 r.

- Ubóstwo – 58 rodzin, 102– osoby w rodzinie;
- Bezdomność – 5 rodzin; 5 - osób w rodzinie;
- Potrzeba ochrony macierzyństwa – 8 rodzin, 37 – osób w rodzinie: w tym wielodzietność – 1 rodzina; 8 – osób w rodzinie;
- Bezrobocie – 38 rodzin; 68 - osób w rodzinie;
- Niepełnosprawność – 56 rodzin; 116 - osoby w rodzinie;
- Długotrwała choroba – 58 rodzin; 118– osób w rodzinie;
- Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - 27 rodzin; 67 – osób w rodzinie (w tym rodziny niepełne – 9; 27 – osób w rodzinie; rodziny wielodzietne – 1; 5 - osób w rodzinie)
- Przemoc w rodzinie – 5 rodzin; – 18 osób w rodzinie;
- Alkoholizm – 26 rodzin; 40 – osób w rodzinie;

- Trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego – 9 rodzin; 22 - osoby w rodzinie.

Poniższy wykres obrazuje przyczyny przyznawania pomocy przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku w 2018 roku:

Wykres nr 1 Przyczyny przyznawania pomocy przez OPS w Szczyrku w 2018 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS w Szczyrku.

Z powyższych danych wynika, iż liczba rodzin z dziećmi w których wystąpiły problemy opiekuńczo-wychowawcze stanowiły 15 % ogółu świadczeniobiorców. Wśród osób ubiegających się o wsparcie w ramach ustawy o pomocy społecznej, ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, pozostaje jednym z głównych powodów przyznawania świadczeń.

Tabela nr 3 Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach 2016-2018.

Poszczególne lata	2016	2017	2018
Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej z terenu gminy Szczyrk (liczone narastająco)	11	11	14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS w Szczyrku.

Analizując zapisy powyższej tabeli można stwierdzić, że rośnie liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Wzrost ten rzutuje na wzrost nakładów finansowych Gminy, przeznaczonych na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w pieczy zastępczej.

Zapisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazują, że Gmina ponosi wydatki w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Tabela nr 4 Nakłady Gminy Szczyrk na pokrycie kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej w latach 2016-2018

Poszczególne lata	2016	2017	2018
Kwota przeznaczona przez Gminę Szczyrk na pokrycie kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej	126 130,88 zł	97 018,02 zł	109 402,15 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS w Szczyрку.

Rodziny, u których stwierdza się problemy z wypełnianiem funkcji wychowawczych obejmowane są pomocą asystenta rodziny.

Od 2012 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyрку, pozyskuje dotację z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na realizację zadania pn. „Resortowy Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej „Asystent rodziny”. W ramach Programu, w 2018 roku, na podstawie umowy cywilnoprawnej, usługi asystenta rodziny świadczyła jedna osoba. Wsparciem asystenta w 2018 roku, objętych było 6 rodzin, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych o liczbie dzieci 12. Z kolei na dzień 30-11-2019 r. wsparciem asystenta objętych było 7 rodzin, w tym 9 dzieci.

Do zadań asystenta rodziny prowadzącego pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1111 ze zm.), należy w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu ich problemów socjalnych;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu ich problemów psychologicznych;

- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu ich problemów wychowawczych z dziećmi;
- wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny;
- sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny; współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.);

W swoich działaniach na rzecz rodziny asystent rodziny współpracuje z pracownikiem socjalnym, do którego należy m.in.:

- analiza sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- wzmocnienie roli i funkcji rodziny;
- rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny;
- podniesie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- pomoc w integracji rodziny;
- przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- dążenie do reintegracji rodziny;
- wsparcie przez działania instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka.

Dnia 1 stycznia 2017 roku weszła w życie ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 473 ze zm.), na podstawie której asystent rodziny otrzymał dodatkowe zadania na rzecz rodziny.

Asystent rodziny w ramach ww. ustawy koordynuje poradnictwo dla rodzin w zakresie:

- przewyćzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka;

- wsparcia psychologicznego;
- pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych;
- dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.

Asystent rodziny ma za zadanie koordynowanie poradnictwa u kobiet posiadających dokument potwierdzający ciążę, ich rodzin lub też u rodziny z dzieckiem posiadającym zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

IV. Cele i zadania programu:

Cel główny programu

Celem głównym programu jest wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz tworzenie warunków sprzyjających jej prawidłowemu funkcjonowaniu.

Cele szczegółowe

1. Wsparcie rodzin dysfunkcyjnych w wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych;
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno - bytowych dziecka i rodziny poprzez objęcie formami pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.
3. Podejmowanie działań mających na celu zapobieganie powstania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.
4. Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej oraz podejmowanie działań mających na celu powrót dziecka do rodziny biologicznej.
5. Zwiększenie aktywności rodzin w zakresie samodzielnego rozwiązywania własnych problemów.

Do realizacji ustalonych celów ustalono następujące działania:

- regularne monitorowanie sytuacji rodzin przez pracowników socjalnych,
- systematyczna współpraca instytucji działających w obszarze wspierania rodziny i dziecka,
- wspieranie rodzin w przezwyciężaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych,
- poradnictwo specjalistyczne,
- usługi asystenta rodziny,
- pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin ubogich,

- jednorazowe świadczenie dla rodzin wynikające z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- profesjonalna praca socjalna z rodziną,
- wsparcie interdyscyplinarne dysfunkcyjnych.

Zasoby instytucjonalne

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku ,
- Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Szczyrku,
- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczyrku,
- Komisariat Policji w Szczyrku,
- Placów Oświatowe w Szczyrku.

Czas realizacji Programu

Program został opracowany na lata 2019-2021.

Przewidywany efekt Programu

- zmniejszenie liczby dzieci objętych opieką pieczy zastępczej,
- zmiana postaw społecznych,
- zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego,
- wzrost poczucia wartości członków rodziny,
- reintegracja rodzin naturalnych poprzez powrót dzieci do rodziny,
- ograniczenie dysfunkcyjności rodzin,
- wzrost poczucia bezpieczeństwa socjalnego,
- stworzenie spójnego systemu wspierania rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi,
- pomoc rodzinom w sytuacji urodzenia ciężko upośledzonego i nieuleczalnie chorego dziecka.

Źródła finansowania programu

- środki własne Gminy,
- budżet państwa,
- środki unijne.

Monitoring i ewaluacja Programu

Program będzie koordynowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie.

Założenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 w Gminie Szczyrk, powinny realizować wszystkie podmioty, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz podmioty bądź osoby specjalizujące się i mające kontakt z dzieckiem i rodziną.

W terminie do dnia 31 marca każdego roku przedkładane będzie Radzie Miejskiej Szczyrk przez Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Szczyrk na lata 2020 - 2022 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności dzieci.

Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn

i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.

Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację programu powinny włączyć się aktywne instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami, wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

Przewodniczący
Rady Miejskiej w Szczyrku
mgr Borys Matlak